

Het vriendelijke aan de Roer gelegen plaatsje Werden, dat kort geleden door Essen is geannexeerd, en waarheen Zondags duizenden een uitstapje maken.

ESSEN EN DE GRUGA

door Arn.
Tervueren

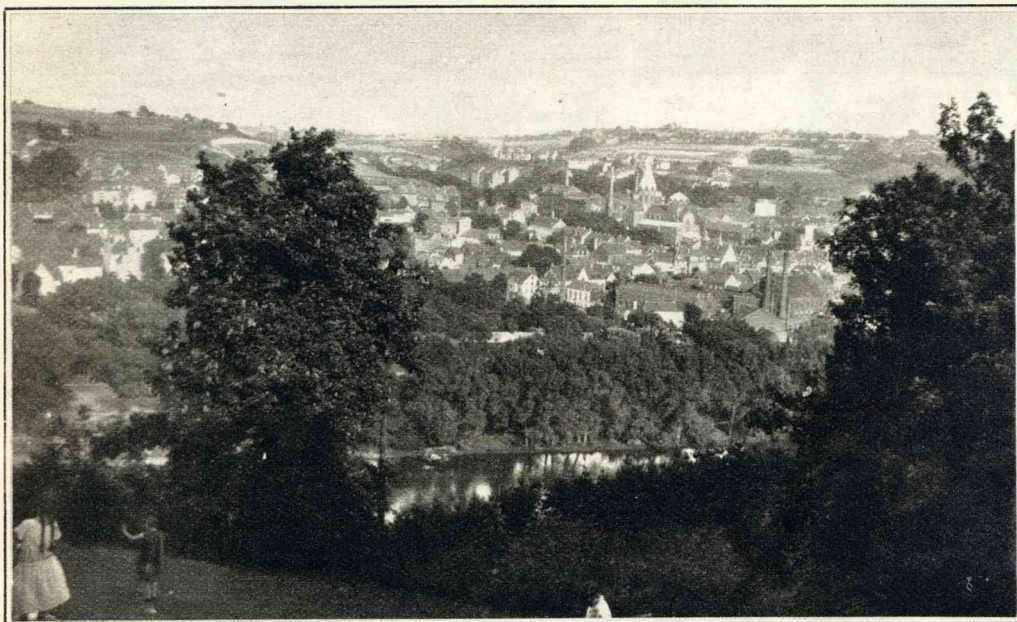
Wat Essen is weet iedereen — meent althans iedereen te weten: de stad van kolen, staal en ijzer, de stad van Krupp. Zeker, Essen is een industrie-stad en de 870 H.A. fabrieksterrein van Krupp, waarvan 110 H.A. met gebouwen bezet zijn, waarin dag in dag uit 28.000 arbeiders werken, drukt op de stad het stempel van de stoere werkstad, waar gewoegd wordt en gestreden om het bestaan.

Die van Essen hoort spreken, denkt aan *dit* Essen, die Essen met den trein passeert, het in de verte voorbij stoomt, ziet *dit* Essen. Maar er is nog een ander — het groene Essen. Langs de Roer liggen, over een afstand van zestien K.M., onafgebroken bosschen en struiken, hier hoog op de bergen, daar laag in de

vergeten, dat hij zich in het dichtstbevolkt industriegebied der wereld bevindt, en steeds er op uit, om van den stroom der vacantiereizigers ook een deel naar Essen te trekken, heeft het Gemeentebestuur de „Gruga” aangelegd.

De „Gruga” is een tentoonstelling, die met haar vollen naam heet: Grosze Ruhrländische Gartenbau-Ausstellung, een tentoonstelling van bloemen en planten dus. Maar die tentoonstelling verschilt in zooverre van wat men van een dergelijke onderneming zou verwachten, dat ze blijvend is. Dat wil zeggen, de eigenlijke tentoonstelling, die kort geleden geopend is, duurt maar tot October, maar het terrein, het park dat men er op een oppervlakte van 23 H.A. voor heeft aangelegd, blijft als park voor de bevolking bestaan.

Daar dit de opzet was bij het organiseren van de „Gruga”, is men anders te werk gegaan, dan men in den regel bij dergelijke tentoonstellingen doet — er zijn terrassen in aangelegd, maar niet met muurtjes van stuc en hout, maar van soliede steen en metselwerk; er zijn gebouwen gezet die, behalve enkele groote hallen, welke weer zullen verdwijnen, er op berekend zijn jaren en jaren aan de invloeden van weer en wind weerstand te kunnen bieden. Dat daardoor de tentoonstelling ook heel wat mooier geworden is, dan anders het geval zou zijn geweest, ligt voor de hand. Daar zijn nu, bij den ingang, voor de 70.000 rozen, die men er tentoonstelt, prachtige terrassen gebouwd, die, achter elkaar gelegen, het volgende telkens lager dan het

Nog een kijkje op Werden.

dalen, als een breede band van 5 K.M. breed, als een groene krans in een halven cirkel om de stad. Op zichzelf staande groene plekken, beekjes met schilderachtige dalen, tuinen en parken strekken zich nog verder naar het Noorden uit en verbinden als het ware het hart der stad met den door de glinsterende Roer doorstroomden gordel van groen, die, door de onlangs haar beslag gekregen hebbende annexatie van een aantal omliggenden gemeenten (waaronder het idyllisch aan de Roer gelegen Werden) nu ook tot het eigenlijke stadsgebied behoort. Na deze annexatie kan men zonder overdrijving zeggen, dat de helft van de stad uit bosch en groen bestaat.

Nog niet tevreden met al dat groen, dat den bezoeker zoo gemakkelijk doet

De Japansche tuin op de „Gruga.”